

VITAGEN TA'LIM ASOSIDA BIOLOGIYA FANIDA 7-SINF
O'QUVCHILARINING KOMMUNIKATIV FAOLLIGINI OSHIRISH
METODLARI (TAHLILY YONDASHUV)

Kazakova Dilnoza Qobil qizi

Buxoro davlat universiteti Pedagogika kafedrası tayanch doktoranti

Annotatsiya. Mazkur tadqiqotda vitagen ta'lim texnologiyasi asosida 7-sinf biologiya darslarida o'quvchilarning kommunikativ faolligini oshirish samaradorligi eksperimental tarzda o'rganildi. Tadqiqotda 2 ta guruh — eksperimental (n=28) va nazorat (n=27) sinflar ishtirok etdi. Dars jarayonida vitagen yondashuvi (hayotiy tajribaga asoslangan o'qitish), muammoli vaziyatlar, kichik guruhli ish va interaktiv suhbat metodlari qo'llanildi.

Kalit so'zlar: pedagogik eksperiment, kuzatuv, test, so'rovnomma va dars tahlili.

Natijalar va tahlil: Tadqiqot boshlanishida o'tkazilgan diagnostik test natijalariga ko'ra:

- Eksperimental guruhning o'rtacha kommunikativ faollik ko'rsatkichi: 54,8%

- Nazorat guruhining o'rtacha ko'rsatkichi: 55,6%

Boshlang'ich bosqichda guruhlar o'rtasida sezilarli farq kuzatilmagan.

Vitagen asosli darslar 6 hafta davomida tizimli ravishda joriy etilgandan so'ng quyidagi natijalar qayd etildi:

1. Kommunikativ faollik dinamikasi

- Eksperimental guruh: 54,8% → 82,3% (+27,5%)

- Nazorat guruhi: 55,6% → 63,1% (+7,5%)

2. Og'zaki muloqot faolligi

- Eksperimental guruhda dars davomida faol ishtirok etuvchi o‘quvchilar ulushi: 38% → 74%

- Nazorat guruhida: 40% → 52%

3. Savol-javob jarayonidagi faollik

- Eksperimental guruh: o‘rtacha 1 o‘quvchi tomonidan darsda 2,1 ta savol berilgan bo‘lsa, yakunda bu ko‘rsatkich 4,3 ta savolga yetdi.

- Nazorat guruhida: 2,0 → 2,6 savol

4. Guruh ichidagi muloqot sifati (ekspert baholash)

- Eksperimental guruh: 4,7 ball (5 ballik tizimda)

- Nazorat guruh: 3,2 ball

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, vitagen ta’lim texnologiyasi o‘quvchilarning biologik bilimlarni hayotiy tajriba bilan bog‘lash orqali muloqotga kirishish faolligini sezilarli darajada oshiradi. Ayniqsa, kichik guruhlar bilan ishlash va real hayotiy vaziyatlarni tahlil qilish o‘quvchilarda:

- erkin fikr bildirish;
- ilmiy asoslangan muloqot;
- biologik terminlardan to‘g‘ri foydalanish ko‘nikmalarini rivojlantirdi.

Xulosa. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, vitagen ta’lim texnologiyasi asosida tashkil etilgan biologiya darslari 7-sinf o‘quvchilarining kommunikativ faolligini 27–30% gacha oshiradi. Bu yondashuv an’anaviy ta’limga nisbatan samaraliroq bo‘lib, o‘quvchilarning nafaqat bilim darajasini, balki muloqot va fikrlash kompetensiyasini ham kompleks rivojlantiradi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Kodjaspirova G.M. Pedagogika. – Moskva: Akademiya, 2019. – 448.
2. Zimnyaya I.A. Pedagogik psixologiya. – Moskva: Logos, 2018. – 384.
3. Ishmuhamedov R.J. Innovatsion ta’lim texnologiyalari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 300.

